

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
правового регулювання економіки
Протокол № 1 від 01.09.2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної
роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма

D Бізнес, адміністрування та право
D8 Право
перший (бакалаврський)
Право

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та
оцінювання

обов'язкова
українська

Розробник:

д.ю.н., доцент

Світлана КЛИМОВА

Завідувач кафедри

правового регулювання економіки

Юрій ШИНКАРЬОВ

Гарант програми

Олександр ЛИСЯК

Харків
2025

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Адміністративне процесуальне право» є обов'язковою за освітньою програмою «Право» першого (бакалаврського) рівня. Її вивчення сприяє розвитку загальної правової культури та забезпечує формування у здобувачів вищої освіти системні знання про адміністративний процес у його основних формах (позасудові адміністративні провадження, адміністративно-деліктне провадження, адміністративне судочинство) та практичні навички застосування процесуальних норм для забезпечення прав і свобод людини, законності діяльності публічної адміністрації та ефективного судового контролю.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Адміністративне процесуальне право» є сукупність правових норм і доктринальних положень, що регулюють адміністративний процес у його основних формах: позасудові адміністративні провадження у публічному адмініструванні, адміністративно-деліктне провадження у справах про адміністративні правопорушення, а також адміністративне судочинство як механізм судового контролю за публічною адміністрацією. Дисципліна охоплює вивчення нормативно-правових актів, які визначають процесуальний статус учасників, порядок ініціювання, розгляду та вирішення процесуальних питань, вимоги до процесуальних документів і рішень, процедури доказування, оскарження та виконання рішень у сфері публічно-правових відносин, а також практику їх тлумачення і застосування.

Програма навчальної дисципліни структурована за такими змістовими модулями:

1. Загальна частина адміністративного процесу та позасудові адміністративні провадження.
2. Адміністративно-деліктний процес і адміністративне судочинство.

Навчальна дисципліна вивчається у взаємозв'язку з іншими процесуальними та публічно-правовими дисциплінами й забезпечує формування інтегрованих, поглиблених і системно впорядкованих знань про процесуальні механізми захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у публічно-правових відносинах. Дисципліна слугує теоретико-прикладною основою для опанування стандартів законності, належного врядування, справедливого розгляду та ефективного засобу юридичного захисту, а також для набуття практичних навичок

підготовки процесуальних документів і застосування процесуальних норм у типових правових ситуаціях.

Основу джерельної бази дисципліни становлять: Кодекс адміністративного судочинства України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Закон України «Про адміністративну процедуру», Закон України «Про звернення громадян», Закон України «Про судовий збір», Закон України «Про виконавче провадження», Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», а також інші закони й підзаконні акти, що регламентують окремі види адміністративних проваджень, порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень, питання доказування, представництва та виконання рішень. Важливе значення для формування практичних компетентностей має судова практика, зокрема правові позиції Верховного Суду та практика ЄСПЛ у справах, пов'язаних із публічно-правовими спорами.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Адміністративне процесуальне право» є системне засвоєння теоретичних і прикладних засад адміністративного процесу та опанування механізмів процесуального забезпечення законності діяльності публічної адміністрації і судового контролю за нею. Мета передбачає розкриття змісту ключових положень теорії адміністративного процесу і адміністративної юстиції, відповідного правового регулювання та практики його застосування у позасудових адміністративних провадженнях, адміністративно-деліктному провадженні та адміністративному судочинстві.

Основними цілями вивчення дисципліни є формування у здобувачів правового мислення і професійної правосвідомості, оволодіння сучасними знаннями та розвиток професійної компетентності у сфері процесуального забезпечення публічно-правових відносин. У межах дисципліни передбачається: здобуття необхідного обсягу теоретичних знань про принципи й джерела адміністративного процесуального права; формування практичних умінь застосовувати процесуальні норми та обирати належні форми захисту прав; набуття навичок підготовки процесуальних документів (звернень, заяв, скарг, клопотань, протоколів, постанов, позовних заяв, заяв про забезпечення позову, апеляційних і касаційних скарг); ознайомлення з актуальною практикою тлумачення і застосування процесуального

законодавства судами та іншими уповноваженими суб'єктами. Окремий акцент робиться на виробленні здатності оцінювати процесуальні рішення органів публічної влади з позицій верховенства права, пропорційності, належного мотивування та ефективності засобів юридичного захисту, що є необхідним для забезпечення прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у публічно-правових відносинах.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН 1.	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК7. СК7, СК8, СК9, СК10, СК12, СК13.
РН3.	ЗК1, ЗК3, ЗК6, ЗК7. СК7, СК8, СК9, СК10, СК11, СК12, СК13.
РН5.	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК8. СК7, СК8, СК9, СК12, СК13.
РН 9.	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК8. СК7, СК8, СК10, СК12.
РН 13.	ЗК1, ЗК2, ЗК4, ЗК8. СК7, СК8, СК9, СК10, СК12.
РН 18.	ЗК2, ЗК3. СК7, СК8, СК9, СК10, СК13, СК16.
РН 21.	ЗК1, ЗК3, ЗК4, ЗК7. СК12, СК13, СК15, СК16.

РН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

РН13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

PH18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи

PH 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .

СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальна частина адміністративного процесу та позасудові адміністративні провадження

Тема 1. Адміністративне процесуальне право: предмет, метод, система і місце в системі права

Поняття адміністративного процесу. Співвідношення адміністративного процесу, адміністративної процедури та адміністративного судочинства. Система дисципліни.

Тема 2. Принципи адміністративного процесу і процесуальні гарантії прав особи

Верховенство права, пропорційність, правова визначеність, рівність, змагальність/офіційність, гласність, неупередженість, ефективний засіб юридичного захисту.

Тема 3. Джерела адміністративного процесуального права та їх застосування

КАС України, КУпАП, Закон України «Про адміністративну процедуру», інші закони і підзаконні акти. Практика ЄСПЛ і Верховного Суду як орієнтир тлумачення.

Тема 4. Суб'єкти адміністративного процесу: процесуальний статус, права та обов'язки

Адміністративні органи та посадові особи. Заявник/скаржник, заінтересовані особи, представники, експерти, свідки. Процесуальна правосуб'єктність.

Тема 5. Процесуальні строки, стадії та процесуальні рішення в адміністративному процесі

Поняття і види строків, обчислення, поновлення/продовження. Стадійність проваджень. Вимоги до процесуальних рішень та їх мотивування.

Тема 6. Докази і доказування в адміністративних провадженнях

Належність, допустимість, достовірність, достатність. Електронні докази. Витребування доказів. Презумпції та стандарт доказування.

Тема 7. Звернення, заяви і клопотання: процесуальні вимоги та порядок розгляду

Види звернень. Вимоги до форми, реєстрації, компетенції, перенаправлення. Підстави залишення без розгляду. Повідомлення заявника.

Тема 8. Адміністративне оскарження: скарга, перегляд, повторний розгляд

Моделі адміністративного оскарження. Строки та вимоги до скарги. Повноваження органу за скаргою. Наслідки розгляду скарги.

Змістовий модуль 2. Адміністративно-деліктний процес і адміністративне судочинство

Тема 9. Адміністративно-деліктний процес: поняття, принципи, учасники і гарантії

Завдання провадження у справах про адміністративні правопорушення. Право на захист, справедливий розгляд, належне повідомлення.

Тема 10. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення

Порушення справи, складання протоколу, розгляд, постанова, оскарження, виконання. Строки та типові процесуальні помилки.

Тема 11. Процесуальні документи у справах про адміністративні правопорушення

Протокол, пояснення, клопотання, постанова. Вимоги до реквізитів, доказової бази, фіксації обставин. Наслідки дефектів документа.

Тема 12. Підвідомчість і компетенція у справах про адміністративні правопорушення. Процесуальні наслідки порушень

Критерії підвідомчості. Органи, уповноважені розглядати справи. Передача справи, скасування постанови.

Тема 13. Адміністративна юстиція: юрисдикція, підсудність, учасники адміністративного судочинства

Публічно-правовий спір. Відмежування від інших юрисдикцій. Сторони, треті особи, представництво, процесуальні права й обов'язки.

Тема 14. Проведення в адміністративному суді: позов, відкриття справи, докази, забезпечення позову

Форма і зміст позову. Строки звернення. Залишення без руху/повернення. Доказування і витребування доказів. Забезпечення позову.

Тема 15. Судові рішення та їх перегляд. Апеляція, касація, виконання рішень адміністративного суду

Види судових рішень, вимоги до мотивування. Апеляційне й касаційне оскарження. Виконання судових рішень і відповідальність за невиконання.

Перелік практичних (семінарських) та завдань

Назва теми	Зміст
Тема 1. Завдання 1.	Знати поняття адміністративного процесуального права, його предмет, метод і систему. Розуміти співвідношення адміністративного процесу, адміністративної процедури та адміністративного судочинства. Визначати місце дисципліни в системі публічного права.
Тема 2. Завдання 2.	Знати принципи адміністративного процесу та їх зміст. Розуміти процесуальні гарантії прав особи (верховенство права, пропорційність,

Назва теми	Зміст
	правова визначеність, неупередженість, доступ до правосуддя, ефективний засіб юридичного захисту). Уміти застосовувати принципи для оцінки процесуальних рішень.
Тема 3. Завдання 3.	Знати систему джерел адміністративного процесуального права та правила їх застосування. Розуміти співвідношення загального і спеціального регулювання. Орієнтуватися у ролі практики ЄСПЛ і Верховного Суду для тлумачення процесуальних норм.
Тема 4. Завдання 4.	Знати суб'єктів адміністративного процесу та їх процесуальний статус. Розуміти права й обов'язки учасників провадження, інститут представництва, процесуальну правосуб'єктність. Уміти визначати належний суб'єктний склад у конкретних правових ситуаціях.
Тема 5. Завдання 5.	Знати поняття, види та правила обчислення процесуальних строків. Розуміти стадії адміністративних проваджень і вимоги до процесуальних рішень. Уміти застосовувати правила поновлення/продовження строків та оцінювати належність мотивування процесуального рішення.
Тема 6. Завдання 6.	Знати поняття доказів і доказування в адміністративних провадженнях. Розуміти критерії належності, допустимості, достовірності та достатності доказів, особливості електронних доказів. Вміти формувати доказову базу, готувати клопотання про витребування доказів.
Тема 7. Завдання 7.	Знати процесуальні вимоги до звернень, заяв і клопотань та порядок їх розгляду. Розуміти компетенцію органу, правила реєстрації, перенаправлення, залишення без розгляду, повідомлення заявника. Уміти складати звернення/заяву відповідно до вимог закону.
Тема 8. Завдання 8.	Знати поняття та моделі адміністративного оскарження. Розуміти вимоги до скарги, строки подання та повноваження органу при її розгляді. Уміти складати скаргу та проєкт рішення за скаргою, визначати процесуальні наслідки розгляду.
Тема 9. Завдання 9.	Знати поняття адміністративно-деліктного процесу, його завдання, принципи та учасників. Розуміти процесуальні гарантії (право на захист, належне повідомлення, справедливий розгляд). Уміти виявляти процесуальні порушення, що впливають на законність провадження.
Тема 10. Завдання 10.	Знати стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення та їх зміст. Розуміти строки й процесуальні дії на кожній стадії. Уміти аналізувати типові процесуальні помилки та визначати їх правові наслідки.
Тема 11. Завдання 11.	Знати види процесуальних документів у справах про адміністративні правопорушення та вимоги до них. Розуміти значення реквізитів, фіксації доказів, оформлення протоколу і постанови. Уміти складати/перевіряти документи та визначати наслідки істотних недоліків.

Назва теми	Зміст
Тема 12. Завдання 12.	Знати критерії підвідомчості і компетенції у справах про адміністративні правопорушення. Розуміти співвідношення підвідомчості й підсудності, принцип <i>ne bis in idem</i> , процесуальні наслідки порушення правил компетенції. Уміти визначати належний орган та обґрунтовувати передачу/скасування постанови.
Тема 13. Завдання 13.	Знати поняття адміністративної юстиції, юрисдикцію адміністративних судів і правила підсудності. Розуміти критерії відмежування публічно-правового спору від цивільної та господарської юрисдикції. Уміти визначати склад учасників процесу та належний спосіб судового захисту.
Тема 14. Завдання 14.	Знати вимоги до позову та порядок відкриття провадження в адміністративному суді. Розуміти процес доказування, витребування доказів, підстави і види забезпечення позову. Уміти скласти позовну заяву і заяву про забезпечення позову, оцінювати процесуальні ризики.
Тема 15. Завдання 15.	Знати види судових рішень, вимоги до їх законності й мотивування, порядок апеляційного та касаційного перегляду. Розуміти механізми виконання рішень адміністративного суду та відповідальність за невиконання. Уміти підготувати апеляційну/касаційну скаргу і визначати алгоритм виконання судового рішення.

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни застосовується комплекс взаємопов'язаних методів навчання, спрямованих на формування теоретичних знань, практичних умінь та аналітичних компетентностей здобувачів вищої освіти.

1. Словесні методи: лекція (Теми 1–15); проблемна лекція (Тема 10).

Зазначені методи забезпечують засвоєння базових теоретичних положень та формування системного розуміння навчального матеріалу.

2. Наочні методи: візуалізація навчального матеріалу (Теми 1–15). Ці методи спрямовані на підвищення рівня сприйняття інформації шляхом використання схем, таблиць, презентацій.

3. Практичні методи:

- 1) виконання ситуаційних (кейс-) завдань;
- 2) виконання творчих завдань;

- 3) виконання індивідуальних завдань;
- 4) написання контрольної роботи.

Ці методи спрямовані на розвиток практичних навичок застосування знань, аналізу правових ситуацій та прийняття обґрунтованих рішень.

4. Методи самостійної роботи

- 1) опрацювання теоретичного матеріалу;
- 2) підготовка до модульного контролю;
- 3) виконання індивідуальних і творчих завдань;
- 4) підготовка до підсумкового контролю (екзамену).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів навчання здійснюється за 100-бальною накопичувальною системою та включає поточний і підсумковий контроль.

Поточний контроль (60 балів):

- 1) виконання 4 практичних (ситуаційних) завдань — 20 балів;
- 2) виконання 2 творчих завдань — 20 балів;
- 3) виконання 3 індивідуальних завдань — 15 балів;
- 4) контрольна робота — 5 балів.

Підсумковий контроль: екзамен — 40 балів.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни з формою семестрового контролю екзамен (іспит))

**Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця**

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Спеціальність D8 «Право»

Освітня програма «Право»

**Навчальна дисципліна “АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ
ПРАВО”**

I. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

ТЕСТИ (максимальна кількість балів за

виконання цього завдання - 15):

1. Адміністративне процесуальне право в системі права України

належить до:

- а) вони є рівноправними
- б) норми конституційного права мають майновий характер
- в) норми конституційного права є основоположними
- г) норми конституційного права є допоміжними

2. Який принцип забороняє свавільні рішення органів влади?

- а) гласності
- б) пропорційності
- в) диспозитивності
- г) оперативності

3. До процесуальних гарантій прав особи належить:

- а) контроль керівництва
- б) право на ефективний засіб юридичного захисту
- в) дисциплінарна відповідальність
- г) службова підзвітність

4. Основним джерелом адміністративного судочинства є:

- а) Кримінальний процесуальний кодекс України
- б) Кодекс адміністративного судочинства України
- в) Цивільний кодекс України
- г) Господарський кодекс України

5. Процесуальна правосуб'єктність включає:

- а) правоздатність
- б) дієздатність
- в) правоздатність і дієздатність
- г) службові повноваження

6. Процесуальні строки можуть бути:

- а) лише матеріальними
- б) лише судовими
- в) встановленими законом або судом
- г) довільними

7. Недопустимим є доказ, який:

- а) складний для оцінки
- б) поданий пізніше
- в) отриманий з порушенням закону
- г) поданий стороною

8. Клопотання – це:

- а) судові рішення
- б) процесуальне прохання учасника
- в) акт органу влади
- г) скарга

9. Адміністративне оскарження здійснюється:

- а) лише в суді
- б) до вищого органу або посадової особи
- в) до прокуратури
- г) до органу місцевого самоврядування

10. Проведення починається з:

- а) постанови
- б) протоколу
- в) оскарження
- г) виконання

11. Завершальною стадією є:

- а) розгляд

- б) апеляція
- в) виконання
- г) складання протоколу

12. Основний процесуальний документ:

- а) позов
- б) ухвала
- в) протокол
- г) рішення

13. Підвідомчість визначає:

- а) строки
- б) орган, що розглядає справу
- в) вид стягнення
- г) порядок виконання

14. Порушення компетенції тягне:

- а) залишення без розгляду
- б) скасування постанови
- в) підвищення відповідальності
- г) зміну підсудності

15. Адміністративні суди розглядають:

- а) кримінальні справи
- б) приватні спори
- в) публічно-правові спори
- г) господарські спори

II. ВІДКРИТЕ ПИТАННЯ (максимальна кількість балів за виконання цього завдання - 10):

Проаналізувати судову практику щодо скасування постанов у справах про адміністративні правопорушення у зв'язку з недоліками доказової бази та

сформулюйте висновки щодо типових помилок суб'єктів владних повноважень.

III. СИТУАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ (максимальна кількість балів за виконання цього завдання - 15):

Ситуаційне завдання

15.03.2025 року Івасенко В. А. звернувся до Харківського окружного адміністративного суду з позовом про визнання протиправним та скасування наказу контролюючого органу про проведення планової податкової перевірки, а також акта, складеного за результатами її проведення.

У позовній заяві позивач зазначив усі реквізити оскаржуваного акта податкової перевірки, однак не додав його копію, посилаючись на те, що копія акта йому не надається контролюючим органом і фактично відсутня у його розпорядженні.

10.05.2025 року Харківський окружний адміністративний суд, розглянувши справу в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи, ухвалив рішення про відмову в задоволенні позову. Суд зазначив, що позивач не довів обставини, на які посилався, відповідно до ч. 1 ст. 77 КАС України, а також не надав суду оскаржуваний акт податкової перевірки і не заявив клопотання про його витребування.

1. Проаналізуйте дії позивача та суду з точки зору принципів адміністративного судочинства.

2. Визначте, які процесуальні дії мав вчинити представник позивача для належного захисту його прав та інтересів.

3. Оцініть правомірність розгляду справи в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ РОБІТ

Екзменаційний білет включає 15 тестів, 1 відкрите питання та 1 практичне завдання. Кожне з завдань оцінюється певною кількістю балів, відповідно до рівня їх складності. Сумарна кількість балів складає 40 балів.

Тести.

Вірна відповідь на тестове питання оцінюється в 1 бали. Максимальна

кількість балів - 15

Відкрите питання.

Максимальна оцінка завдання - 10 балів, із них:

10 балів передбачає високий рівень знань і навичок: відповідь повна, логічна з елементами самостійності; вдало використовується вивчений матеріал при наведенні прикладів; відповідь підкріплюється посиланнями на додаткову літературу.

9-8 балів передбачає досить високий рівень знань і навичок: відповідь логічна, містить деякі неточності при формулюванні узагальнень, наведенні прикладів; наявні труднощі при формулюванні узагальнюючих висновків, слабка знання додаткової літератури.

7-6 балів передбачає наявність знань лише основної літератури, здобувач вищої освіти відповідає по суті на питання і в загальній формі розбирається в матеріалі, але відповідь неповна і містить неточності, порушується послідовність викладання матеріалу, виникають труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

5-4 передбачає неповні знання здобувача вищої освіти основної літератури; здобувач вищої освіти лише в загальній формі розбирається в матеріалі, відповідь неповна і неглибока; недосить правильні формулювання, порушується послідовність викладення матеріалу, виникають труднощі при наведенні прикладів.

3-1 балів ставиться, коли здобувач вищої освіти не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при формулюванні та висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, робить велику кількість помилок при відповіді.

0 балів ставиться, коли здобувач вищої освіти не розкрив поставлені питання, не засвоїв матеріал в обсязі, достатньому для подальшого навчання.

Ситуаційне завдання.

Здобувачу вищої освіти надається життєва ситуація, а йому слід вирішити яку норму права і як саме слід застосовувати у цій ситуації.

Максимальна оцінка за виконання практичних завдань становить 15 балів, із них:

15 - здобувач вищої освіти повністю володіє системними знаннями

навчального матеріалу, дає абсолютно правильну аргументовану відповідь з посиланням на відповідні статті законодавства, вказуючи при цьому правильний нормативний акт/акти. Відповідь повна, логічна, містить аналіз і систематизацію. В кінці дає проаналізований та обґрунтований висновок ситуаційного завдання.

14 - здобувач вищої освіти повністю володіє системними знаннями навчального матеріалу, дає абсолютно правильну аргументовану відповідь з посиланням на відповідні статті законодавства, вказуючи при цьому правильний нормативний акт/акти. При вирішенні ситуаційного завдання припускається окремих незначних нечіткостей.

13 - здобувач вищої освіти вирішує ситуацію повністю, з посиланням на відповідні статті законодавства, вказуючи при цьому правильний нормативний акт/акти. Його відповіді в цілому правильні, логічні і достатньо обґрунтовані з незначними помилками.

12 - здобувач вищої освіти вирішує ситуацію неповно, допущені суттєві погрішності. Відповідь дає без посилань або з неправильними посиланнями на відповідні статті законодавства або вказуючи при цьому неправильний нормативний акт/акти. З окремими помилками дає визначення основних понять, може частково аналізувати навчальний матеріал.

11 - здобувач вищої освіти вирішує ситуацію неповно, з суттєвими помилками. Посилання на відповідні статті законодавства та/або вказівки на правильний нормативний акт/акти не застосовує. Висловлює у висновках лише свою думку чи своє бачення вирішення ситуаційного завдання, припускається значної кількості помилок.

10 - здобувач вищої освіти ситуацію розкриває неповно або зовсім не розкриває. Посилання на відповідні статті законодавства та/або вказівки на правильний нормативний акт/акти відсутні. Володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу, викладає його уривчастими реченнями, без відтворення окремих норм, припускається досить великої кількості грубих помилок, стикається із значними труднощами при аналізі та порівнянні різних явищ та процесів, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні.

9 - здобувач вищої освіти вирішує ситуацію з посиланням на відповідні статті

законодавства, вказуючи при цьому правильний нормативний акт/акти. Але висновок суперечить зазначеним нормативним актам.

8-6 - здобувач вищої освіти ситуацію розкриває неповно або зовсім не розкриває. Посилання на відповідні статті законодавства та/або вказівки на правильний нормативний акт/акти зазначає, але висновок робить зовсім інший, що суперечить зазначеному законодавству.

5-3 - здобувач вищої освіти правильно вирішити ситуацію не може. Володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворювання окремих фактів, стикається із значними труднощами при аналізі та порівнянні різних явищ та процесів.

2 - здобувач вищої освіти зазначає лише статті законодавства та/або вказівки на нормативний акт/акти, обґрунтування та визначення відповіді відсутні.

1 - здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, виконати завдання не може. Висловлює свою думку без посилань на законодавство.

0 - здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, виконати завдання не може.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Правові акти:

1. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 6 лип. 2005 р. № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35–36, № 37. Ст. 446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7 груд. 1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.

3. Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

4. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17 лют. 2022 р. № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-IX#Text>

Основна:

5. Адміністративне право та адміністративний процес. Повний курс.

Підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, А. Берлач та ін.; за заг. ред. В. Галуцька, В. Фелика. Одеса: Видавництво «Юридика». 2025. 700 с.

6. Адміністративний процес України : підручник / за заг. ред. Д. І. Йосифовича. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 500 с.

Додаткова:

7. Кириченко Ю. М. Щодо питання визначення поняття та призначення місцевого самоврядування України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 12. С. 254–258. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/32671>

8. Клімова С. М. Колізії та виклики застосування Закону України «Про адміністративну процедуру» в сучасній публічній адміністрації. *Право та економіка України – шляхи розвитку* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 27 листопада 2025 р. Харків: Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця, 2025. С. 34-43. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/38259>

9. Клімова С. М., Остапенко О. Г. Правові засади фінансового забезпечення реформування територіальних органів публічної влади в контексті європейської інтеграції. *Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця*. 2025. № 3 (вересень). С. 149-153. URI: <https://hneu.edu.ua/content/documents/39/3856/Attaches/mv-3-2025.pdf>

10. Кодекс адміністративного судочинства України. Науково-практичний коментар. Книга / М. Ясинок. Київ: Алерта. 2024. 780 с.

11. Остапенко О. Г. Проблеми доброчесності поліцейських. *Проблеми сучасної поліцейстики: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 23 квітня 2021 р.* Харків: ХНУВС. 2021. С. 174–177. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25696>

Інтернет ресурси

12. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>

13. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua>

14. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>
15. Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua>
16. Судова влада України (офіційний портал). URL: <https://court.gov.ua>
17. Верховний Суд. URL: <https://www.supreme.court.gov.ua>
18. Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК). URL: <https://nazk.gov.ua/uk>
19. Національне антикорупційне бюро України (НАБУ). URL: <https://nabu.gov.ua>
20. Європейський Союз (офіційний портал). URL: <https://europa.eu>
21. Представництво Європейського Союзу в Україні. URL: <https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine>
22. Рада Європи (офіційний портал). URL: <https://www.coe.int>
23. Європейський суд з прав людини: база рішень HUDOC. URL: <https://hudoc.echr.coe.int>
24. Комітет Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки. URL: <https://komnbor.rada.gov.ua>
25. Веб-портал “Про адміністративну процедуру”. URL: <https://adminprocedure.org.ua>
26. Сторінка курсу на платформі Moodle (ПНС ХНЕУ ім. Семена Кузнеця) URL: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=12758>